

**РЕЗЮМЕ**

Маколада ҳар томонлама ривожланган рақобатбардош қобилиятли шахсни шакллантириш ва ушбу жараёнда унинг етакчилик фазилатларининг аҳамияти ҳақида сўз боради.

**РЕЗЮМЕ**

В статье говорится о значении лидерских качеств в становлении и формировании всесторонне развитой конкурентно способной личности.

**SUMMARY**

The article talks about the importance of leadership qualities in the formation and development of a comprehensively, competitively capable personality.

**BO'LAJAK BOSHLANG'ICH SINIF O'QITUVCHILARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA AXBOROT KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISHNING ILMIY-NAZARIY VA METODIK ASOSLARI**

**I.E.Suyunov – doktorant**

*Guliston davlat universiteti*

**A.K.Egamberdiyev – sport ishlari bo'yicha direktor o'rinbosari**

*Guliston olimpiya xazinalari kolleji*

**Tayanch so'zlar:** axborot texnologiyalari, multimedia, differensiallash, individuallashtirish, integrallashuv, liberallashuv, sintezlashuv, loyiha, politexnik ta'lim, kompetent.

**Ключевые слова:** информационные технологии, мультимедиа, дифференциация, индивидуализация, интеграция, либерализация, синтез, проект, политехническое образование, компетенция.

**Key words:** information technology, multimedia, differentiation, individualization, integration, liberalization, synthesis, project, polytechnic education, competence.

Innovatsion yondashuvlar asosida axborot texnologiyalari fanini o'qitishda ta'lim samaradorligini oshirishda zamonaviy pedagogik texnologiyalar sharoitida ta'limni differensiallash va individuallashtirishga keng imkoniyat yaratiladi. Davr talabiga mos mutaxassis tayyorlash muammolarini yechish bevosita ta'limda yangi axborot texnologiyalariga asoslanishini taqozo etadi. Axborot texnologiyalarini qo'llashda ta'lim mazmunini standartlashtirishdan individual va differensiallashga yo'naltiriladi, natijada ta'limni individuallashtirish va bilimlarni o'zlashtirilishini boshqarish imkoniyatini yaratadi [1,2].

Ta'lim jarayonini takomillashtirish ta'limdagi muhim muammolardan hisoblanib, boshlang'ich ta'limda o'quvchi imkoniyati va qobiliyatidan kelib chiqib dars o'tish shakllarini o'quvchiga mos qilib yaratilishi maqsadga muvofiqdir. Ta'limni innovatsion yondashuvlar asosida tashkil etish o'quvchilarni qachon o'zini-o'zi aqliy o'stirish va mustaqil o'qishning muhimligini, ahamiyatini anglashi bilan bog'liq bo'ladi.

Bilim oluvchilarda mustaqil ishlashga oid kasbiy ko'nikmasini tarbiyalash muhim vazifalaridan biri bo'lib, ta'lim samaradorligini oshirishda muhim rol o'ynaydi [5, 6].

Ta'lim jarayonining samaradorligini oshirishda ta'lim maqsadlari, metodlari, mazmuni, shakli, vositalari va jarayonlariga yangicha yondashuv asosida fanlarning integrallashuvi va sintezlashuvi ma'lum maqsadlarga yo'naltirilganligi uchun loyihalash metodiga tayanadi. Dars jarayonini loyihalash metodi asosiy e'tiborni bilimni egallashda kerakli shaxsiy qobiliyatlar va ko'nikmalarni o'rganishga qaratadi, loyiha, o'rganish jarayonida nazariy bilan amaliyotni bog'lashi, o'quvchilar tomonidan mustaqil rejalashtirila oladigan, mehnatni tashkil etishga va amalga oshirishga yordam beradigan bo'lmog'i lozim. Loyiha usulining asosiy maqsadi topshiriqni bajarish uchun kerakli barcha bilim va ko'nikmalar jarayon davomida o'rganilishi davor, bunda o'quvchilar berilgan topshiriqni bajarishda vazifalarni o'zaro taqsimlab, loyiha guruhi sifatida mustaqil ravishda rejalashtirishdan boshlab to amalga oshirish va xulosa chiqarishga qadar birgalikda ishlashadi [4,5].

Hozirgi davrda ta'limning samaradorligini aniqlash maqsadida o'tkazayotgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki ta'limda belgilangan maqsadlarga erishish darajasi o'quvchi aqliy faoliyatining qanchalik o'sganligi bilan o'lchanadi.

O'quvchining bilish jarayonidagi faoliyati faollashuvini o'qituvchi tomonidan tashkillashtirish deganda o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish, o'z-o'zini nazorat qilish usullari va metodlaridan foydalanishga asoslangan o'quv materialini mustaqil, faol, maqsadli yo'naltirilgan shaklda o'rganish tushuniladi.

Ta'limda kutilgan natija pedagog va o'quvchi orasidagi munosabatga ko'proq bog'liq bo'lganligidan, bu munosabatlar bilan bog'liq muommallarni echishga hizmat qiluvchi hamkorlik pedagogikasining rivojlanishiga ehtiyoj kuchaymoqda.

Ta'lim maqsadlariga erishishda pedagog va o'quvchining hamkorlikda faoliyat ko'rsatishi uchun o'rganilgan asosiy omillar quyidagilardir:

- samarali ta'limda pedagog va o'quvchining bilimi hamda malakasining o'sishini ta'minlash;
- o'quvchi bilim olishiga ehtiyojining oshishi uning bilim olish faoliyatining faollashuviga, o'z navbatida o'qituvchining ham o'z ustida ishlashi va malakasining o'sishiga;
- o'quvchi larning kichik guruhlarda ta'lim olishini modellashtirishga;
- o'quvchilarning o'z-o'zining faoliyatini boholashga sharoit yaratish.

O'tkazilgan nazariy va amaliy tadqiqotlarga asoslanib, axborot texnologiyalari fanini samarali o'rganish bo'yicha quyidagi xulosalarni berish mumkin:

- o'rganish rag'batlantirilishi kerak (maqrov orqali);
- o'quvchilar o'zlarining o'rganishdagi yutuqlari haqida xabardor bo'lsalar,
- qiziqitirish kuchaytiriladi;
- o'rganishning faol davrlarini tashkil qilish kerak;
- o'rganish o'tayotgan davrda ko'pgina qulay holatlarni qo'llash, o'quv vaziyatlarini o'zgartirib turish kerak;
- o'quvchilar qancha ko'p faol bo'lib o'rganishsa, o'zlashtirish davomli va muvaffaqiyatli bo'ladi, o'rganishning interaktiv usullaridan foydalanish va guruhviy o'rganishni o'tkazish kerak;
- o'quv jarayonida yordamchi usullarni qo'llash orqali o'rganish samarasini oshirish mumkin [1].

Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini axborot texnologiya fanini o'qitishda metodik tayyorgarligini takomillashtirish hamda innovatsion yondashuv asosida axborot kompetentligini rivojlantirishning uzluksiz o'zgarib borishi, axborot muhiti sharoitida samarali mehnatga layoqatli shaxsni shakllantirishda politexnik ta'lim va texnologik tayyorgarlikning rolini hisobga olgan holda "Axborot texnologiyalari" ta'lim sohasini o'rganish zarurligini va uning bosh maqsadini – o'sib kelayotgan avlodda uning hayot faoliyatini ta'minlash maqsadida yangi texnologiyatqisodiy fikrlashini hamda texnoetikani shakllantirish maqsadida texnosoha, uning jonli va jonsiz

tabiat bilan o'zaro aloqalari va o'zaro bir-birini to'ldirishi to'g'risidagi gumanitar, tabiiy ilmiy va texnologik bilimlarni integratsiyalash deb baholash mumkin. Buning natijasida yoshlarni politexnik rivojlantirish, ularni iqtisodiy, ekologik va tadbirkorlik bilimlarini hisobga olgan holda materiallarni, energiyani va axborotni o'zgartirishning zamonaviy va istiqbolli texnologiyalari bilan tanishtirish, umummehnat malakalari va ko'nikmalarini egallash, o'quvchilarni ijodiy va estetik rivojlantirish, o'quvchilar tomonidan hayot uchun zarur bo'lgan, shu jumladan xulq madaniyati hamda mehnat faoliyati jarayonida konfliktlarsiz muloqot malaka va ko'nikmalarning egallanishi, o'quvchilarga o'ziga asoslangan kasbni tanlashi uchun o'z-o'zini anglash, kasblar dunyosini o'rganish, kasbiy faoliyat elementlarining amaliy tajribasini egallashni ta'minlash [2,3].

Bu maqsadlarni amalga oshirish quyidagilarni o'z ichiga oladi:

1) O'quvchilarda ijodiy fikrlaydigan, faol harakat qiladigan va yangi ijtimoiy iqtisodiy sharoitlarda faoliyat yuritishlari uchun zarur bo'lgan, mahsulotga ehtiyojni aniqlashdan boshlab uni sotishgacha oson moslashadigan shaxs sifatlarini shakllantirish; o'quvchilar quyidagilarga qodir bo'lishlari kerak: a) o'z faoliyatining ehtiyojlarini va imkoniyatlarini aniqlash; b) zarur axborotni topish va foydalanish; v) yuzaga kelgan masalalarni hal qilish g'oyalari ilgari surish (konstruksiya ishlab chiqish va texnologiyani tanlash); g) ishni rejalashtirish, tashkillashtirish va bajarish (qurilmani ishga tushirish, operator faoliyati); d) ish bosqichlarining natijalarini baholash, o'z faoliyatini tuzatish (korrektsiya qilish) va faoliyat mahsulotlarini sotish shartlarini bajarish; resurslar va tanlash erkinligi cheklangan sharoitda materiallar, energiya va axborotni tayyor iste'mol mahsulotlariga va xizmatlarga aylantirish vositalarini va yo'llarini qo'llash bilim va malakalarni shakllantirish; o'quvchilarni tabaqalashtirib o'qitish doirasida ongli ravishda kasb tanlashga va hayotiy maqsadlariga insonparvarlik bilan erishishga tayyorlash; mehnat faoliyatini sifatli amalga oshirishga ijodiy munosabatni shakllantirish; shaxsning turli xil sifatlarini hamda o'zgaruvchan ijtimoiy-iqtisodiy sharoitlarga kasbiy moslashish layoqatini rivojlantirish. "Axborot texnologiya" fanlar sohasini o'qitish jarayonida quyidagi vazifalar amalga oshirilishi kerak: 1) eng ko'p tarqalgan va istiqbolli texnologiyalar haqidagi bilimlarni va aqliy, sensorli va jismoniy hatti-harakatlar tizimini shakllantirish; 2) uy xo'jaligi va oila iqtisodini yuritishning dastlabki hayotiy zarur bilim va malakalarini singdirish; 3) zamonaviy ishlab chiqarish va xizmat ko'rsatish asoslari bilan tanishtirish; 4) o'quvchilarda mustaqillikni hamda ijodiy va ixtirochilik masalalarini hal qilish layoqatini rivojlantirish; 5) o'quvchilar o'z-o'zlarini anglashlarini, kasblar olamini o'rganishlarini, o'zlariga mos kasbni tanlash uchun kasb tanlash sinovlarini o'tkazishlarini ta'minlash; 6) mehnatsevarlikni, tadbirkorlikni, jamoada ishlashni, insoniylikni va mehribonlikni, majburiylikni, vijdonlilikni, mas'uliyatlilik va tartiblilikni tarbiyalash, xulq madaniyati va konfliktlarsiz muloqotni tarbiyalash (ahloqiy tarbiya); 7) tabiatga va tabiat resurslariga ehtiyotkorlik bilan munosabatda bo'lishni tarbiyalash; o'quv mehnat faoliyatida faol ekologik hayot pozitsiyasini shakllantirish (ekologik tarbiya); 8) bozor iqtisodiyoti, menejment va marketingning asosiy tushunchalarini hamda ularni o'z mahsulotlari va xizmatlarini sotishda qo'llash malakalarini egallash imkoniyatini yartaish; 9) o'quvchilarga mehnat ob'ektlari sifatida iste'mol buyumlaridan foydalanishni, ularni sotishda raqobatbardoshligini oshirish uchun dizayn va dekorativ-amaliy san'at talablarini hisobga olgan holda rasmiylashtirishni o'rgatish. Bolaning badiiy tashabbusini rivojlantirish (estetik tarbiya). Sanab o'tilgan maqsad va vazifalarni bolalarning maktabda butun o'qitish davrida,

ya'ni I dan to XI sinfgacha bo'lgan davrda amalga oshirish ko'zda tutilgan. Ularga erishishda boshlang'ich maktabning roli qanday? Umumta'lim tizimida boshlang'ich maktabning roliga ortiqcha baho berish qiyin. Uning asosiy vazifalari – o'quvchilarda o'qish, yozish, sanash ko'nikmalarini hosil qilish bilan bir qatorda – o'quvchilarni o'rganishga o'rgatish, muloqot qilishga o'rgatish, tizimli ravishda mehnat qilish odatini singdirish, egallangan texnologik bilim elementlari asosida dastlabki qadriyatli yo'nalishlarni ko'rsatish va b. "Axborot texnologiya" ta'lim sohasining, va butun ta'lim tizimining bosh maqsadini hal qilish – turli hayotiy vaziyatlarda to'g'ri yo'nalish ola oladigan, ijodiy shaxsni shakllantirish ko'p hollarda boshlang'ich maktabdagi ishga bog'liq bo'ladi. Boshlang'ich bo'g'in o'qituvchilari bolalarga ishga qanday munosabatda bo'lishni o'rgatishlariga ular kelajakda qanday bo'lishlari bog'liq bo'ladi: ijodiy fikrlovchi shaxslar yoki shunchaki nafaol yaratuvchilar. Boshlang'ich sinfda o'quvchilarning texnologik tayyorgarligining asosi yaratiladi va so'ngra ular asosiy va o'rta maktabda takomillashtiriladi. O'quvchilarda ijodiy fikrlovchi, faol harakat qiluvchi va oson moslashuvchi shaxs sifatlarini shakllantirishni birinchi sinfdan boshlash zarur. Ma'lumki, bolada ijodiy fikrlash uch bosqichda rivojlantiriladi: I bosqich 5-7 yoshga mos keladi va ko'rish-hatti-harakatli fikrlashning rivojlantirilishi bilan bog'liq, II bosqich 8-11 yoshga mos keladi, sababli fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan, III bosqich 11-14 yoshga mos kelib, evristik fikrlashni rivojlantirishga qaratilgan. Dastlabki ikki bosqich, odatda, maktabgacha va maktabda o'qitishning boshlang'ich davriga to'g'ri kelishi kerak. Aks holda maktabning o'rta bo'g'inida ishni ko'rish-hatti-harakatli fikrlashni rivojlantirishdan boshlashga to'g'ri keladi, chunki B.Vigotskiy o'z davridayoq o'z tadqiqotlarida fikrlashni rivojlantirish izchilligi ko'rish, hatti-harakatli fikrlashni rivojlantirishdan ko'rish-obrazliga va so'ngra fikrlashning so'zli-mantiqiy ko'rinishiga o'tishi kerakligini va bosqichdan sakrab o'tish mumkin emasligini isbotlab bergan. Fikrlashning har bir turini rivojlantirish uchun o'zining senzetiv davri mavjudligini hisobga olib, ijodiy fikrlashni shakllantirish bo'yicha maktabning o'rta bo'g'inida boshlangan ishlar boshlang'ich maktabdagiga nisbatan kamroq samarali va ancha murakkab bo'ladi, degan xulosaga kelish mumkin. Nafaqat ijod, balki faollik ham, shaxsning oson moslashish layoqati ham bolalikda o'rgatiladi. Bola bolaligidanoq panada bo'lishga, zaruratsiz o'z fikrini aytmasslikka o'rag'nib qolsa, keyinchalik ham u shundayligicha qoladi. Ma'lumki, boshlang'ich sinf o'quvchilar agar o'qituvchi shunga rag'batlantirsa va yo'naltirsa, o'z faoliyatiga ehtiyojlarni va imkoniyatlarini aniqlash, zarur axborotni topish va qo'llash, o'z ishini rejalashtirish va yuzaga kelgan masalalarni hal qilish, o'z faoliyatini baholash va tuzatish qobiliyatiga egadirlar. Biz o'qitish jarayoni bajariladigan amallarni diktant yo'li bilan yozdirib amalga oshiriladigan mehnat darslarida boshlang'ich sinf o'quvchilarning reaksiyalarini kuzatishimizga to'g'ri kelgan. O'qituvchining masalani echish yo'llarini o'ylab ko'rish, bajarilishi lozim bo'lgan ishlarining rejasini tuzish va shunga o'xshash boshqa takliflariga ular ajablanish va norozilik bilan javob berar edilar, axir ularda mehnat darsi va ular savollarga javob berishlari emas, balki qo'l bilan ishlashlari kerakligini aytar edilar. Aynan shu bolalar (1-sinf) "qo'l bilan ishlashdan avval boshingni ishlat" tamoyilini hisobga olib o'tkazilgan ikkita mehnat darsidan so'ng o'qituvchini o'zlarining kuzatish, mustaqil o'ylash va amaliy ishni bajarish layoqatlari bilan ajablantirdilar. Shunday qilib, ko'p narsa o'qituvchining o'qish jarayonini tashkil qilishiga, o'quvchining faol intellektual va amaliy faoliyatga jalb qilinish darajasiga bog'liq ekan. Birinchi sinf o'quvchilariga o'z munosabatlarini o'zgartirishlari va mehnat topshiriqlarini bajarish maqsadini tushunishlari uchun bor-yo'g'i ikkita dars kerak bo'ldi. Ishni amallar

ketma-ketligida bajarish meyorga aylanib qolgan uchinchi sinfda vaziyatni tuzatish qiyinroq bo'ladi. Mehnat ob'ektlari birinchi sinfga nisbatan murakkabroq, va mustaqil ish ko'nikmalariga ega bo'lmasdan, hatto o'qituvchining savollari yordamida uchinchi sinf o'quvchilari buyum namunasini tahlil qilishga, o'z ish rejasini tuzishga qiynaladilar. Buning asosiy sababi – fikrlash inertligi, o'ylashni hohlamaslik, kuzatishni, solishtirishni bilmaslik, chunki bolalar ular uchun o'qituvchi o'ylashiga o'rganib qolganlar, ular faqatgina o'qituvchi aytib turgan mehnati operatsiyasini (amalini) bajaradilar. Boshlang'ich sinfda o'quvchilar turli materiallar, ularning xossalari va ishlov berish usullari bilan tanishadilar. O'qituvchi texnologiya darslarini o'quvchilar texnologik amallarni to'g'ri va ongli ravishda bajarishga, materiallar haqidagi bilim larni amalda qo'llashga o'rganadigan, materiallarni tanlashning optimal variantini, qurilmalarni, buyumlarni tayyorlash texnologiyalarini mustaqil topishni biladigan qilib rejalashtirishi kerak. Keyinchalik bu maktabning o'rta va katta bo'g'inida "Axborot texnologiya" ta'lim sohasining mazmunini egallashga asos bo'lib xizmat qiladi. Boshlang'ich sinflarda o'quvchilarning ongli ravishda kasb tanlashlari haqida gapirish erta, bu yo'nalishda tayyorgarlik ishlarini olib borish mumkin va kerak. U kasbiy maorifdan – kattalarning mehnati haqida, kasblar va ishlab chiqarish haqida, mehnat tarbiyasi hamda bolalarning qiziqishlarini

va layoqatini o'rganish haqida tasavvurlarni shakllantirishdan iborat bo'ladi. Layoqatni rivojlantirish darajasi ko'p darajada tug'ma qobiliyatga, o'qitish va tarbiyalash sharoitiga bog'liq bo'ladi. Psixologlarning tadqiqotlari ko'rsatishicha, qobiliyatlar harakatda va rivojlanishda mavjud bo'ladi. Ular yuqori egiluvchanlikka ega bo'ladi, hatto zarur hollarda bir qobiliyatning kompensator mexanizmlarini boshqasi bilan almashtirilganda ham mavjud bo'ladi. Shuning uchun ham o'quvchilarni ongli kasb tanlashga tayyorlashda qobiliyatlarning rivojlanish kesimini o'tkazish, mehnat fani bo'yicha biror tipdagi kasbga moyilligini aniqlash va olingan natijalarni hisobga olib keyingi ishlarni rejalashtirish muhim. Qanday tipdagi kasblarni afzal ko'rishini aniqlash va qobiliyatlarni rivojlantirish uchun L.Z.Krasnovskiy taklif qilgan testlardan foydalanish mumkin Har bir tipdagi kasbga ma'lum psixologik talablar qo'yiladi. Masalan, inson – texnika tipdagi kasblar uchun aniq ko'rish, eshitish, tebranish, kinestezik idrok etishga ega bo'lish, harakatlarni yaxshi koordinatsiya qilish, rivojlangan texnik va ijodiy fikrlashga ega bo'lish, diqqat e'tiborini bir narsadan boshqasiga o'tkazish va jamlash, kuzatuvchanlik malakalariga ega bo'lish kerak. Hamma sanab o'tilgan sifatlar asosan kichik yoshdagi maktab o'quvchilarida mehnat darslarida amaliy ishlarni bajarish hamda texnik va texnologik masalalarni hal qilish jarayonida shakllantiriladi [1,2, 4].

#### Adabiyotlar

1. Karimov A. Raqobatbardosh kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirishning tashkiliy-pedagogik asoslari. // "Xalq ta'limi" № 5. - T.: 2017.
2. Abduqodirov A., Pardaev A. Masofali o'qitish nazariyasi va amaliyoti. Monografiya. -T.: "Fan", 2009.
3. Toshmurov D. Ta'lim portali yaratish va undan foydalanish metodikasi. Metodik qo'llanma. G.: GulDU, 2010.
4. Toshmurov D. Ta'lim portalining tarkibiy tuzilishi va uslubiy ta'minoti. Kasb-hunar ta'limi. -T.: 2010.
5. Gaibnazarov X. B.Ergashev. Ta'lim jarayonida axborot texnologiyalaridan foydalanish. "Oliy va o'rta maxsus kasb-hunar ta'limi tizimida informatika va axborot texnologiyalari fanini o'qitishning dolzarb muammolari" mavzusidagi ilmiy-metodik seminar ma'ruza materiallari to'plami. -G.: 2016.
6. Abduraimova G. Bo'lajak boshlang'ich sinf o'qituvchilarini texnologiya fanini o'qitishga metodik tayyorgarligini takomillashtirish. "Boshlang'ich ta'limda integratsiyaviy – innovatsion yondashuvlar" respublika ilmiy-amaliy anjuman materiallari to'plami. -T.: 2019.

#### РЕЗЮМЕ

Maqolada zamonaviy ta'limning samaradorligini aniqlash maqsadida o'tkazayotgan tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki ta'limda belgilangan maqsadlarga erishish darajasi o'quvchi aqliy faoliyatining qanchalik o'sganligi bilan o'lchanishi ta'kidlangan. O'quvchining bilish jarayonidagi faoliyati faollashuvini o'qituvchi tomonidan tashkillashtirish deganda o'quvchilarning o'z-o'zini boshqarish, o'z-o'zini nazorat qilish usullari va metodlaridan foydalanishga asoslangan o'quv materialini mustaqil, faol maqsadli yo'naltirilgan shaklda o'rganish maqsadi muvofiqligi aytib o'tilgan.

#### РЕЗЮМЕ

В статье отмечается, что исследования, проведенные с целью определения эффективности современного образования, показывают, что уровень достижения образовательных целей измеряется тем, насколько увеличилась умственная активность учащегося. Организация активизации деятельности учащегося в процессе обучения преподавателем подразумевает самостоятельную, активную целенаправленность учебного материала, основанную на использовании методов и приемов самоуправления, самоконтроля учащихся.

#### SUMMARY

The article notes that studies conducted to determine the effectiveness of modern education show that the level of achievement of educational goals is measured by how much the student's mental activity has increased. The organization of the activation of the student's activity in the learning process by the teacher implies an independent, active purposefulness of the educational material, based on the use of methods and techniques of self-government, self-control of students.

### МОДЕРНИЗАЦИЯ СИСТЕМЫ ОБРАЗОВАНИЯ В СОВРЕМЕННОМ УЗБЕКИСТАНЕ

Ш.Р.Таджимова – ассистент преподаватель

Нукусский филиал ТУИТ имени Мухаммада аль-Хоразмий

**Таянч сўзлар:** таълим тизими, кредит технологияси, анъанавий таълим, кредит-модуль тизими, ECTS тизими, Болонья декларацияси.

**Ключевые слова:** система образования, кредитная технология, традиционное обучение, кредитно-модульная система, система ЕСКВ, Болонская декларация.

**Key words:** education system, credit technology, traditional training, credit-modular system, ECTS system, Bologna declaration.

В условиях важных социально-экономических развитий, происходящих в нашей республике, возрастает потребность в высококвалифицированных специалистах. Это, в свой черёд, обуславливает коренное совершенствование системы высшего образования. Основой усовершенствования системы образования в нашей республике является преобразование сущности системы образования, а также её формирование на базе усвоения и применение прогрессивного опыта развитых стран, использование эффективных методов и новых педагогических технологий. Главной целью проведения

реформ в системе высшего образования, во-первых, является исполнение правительственных решений по усовершенствованию качества национальной системы высшего образования, введение национальной рейтинговой системы, внедрение принципиально новой структуры послевузовского обучения, повышение качества обучения иностранных языков, а также подготовка профессиональных кадров отвечающих всем современным требованиям.

Образование в настоящее время требует использования новых технологий, развивающие личность и мо-